

ALEXANDER SERGEJEVIČ PUŠKIN – KAPITÁNOVA DCÉRA

Syntéza

Kapitánova dcéra - posledné veľké dielo napísané rukou Alexandra Sergejeviča Puškina môžeme zaradiť do obdobia romantizmu, konkrétne prvej polovice 19. storočia.

Alexander Sergejevič Puškin je akýmsi medzníkom v tomto období. Svojimi dielami začal novodobú etapu ruskej literatúry. Nebol spokojný s úrovňou ruskej, ale aj západoeurópskej prózy. Diela od Waltera Scotta, či Victora Huga označil za „literatúru pre šestnásťročné dievčatá“ a rozhodol sa písať iným štýlom, lepším. Napísaniu Kapitánovej dcéry predchádzalo štúdium archívnych dokumentov a dejín poslednej tretiny 18. storočia. Trvalo mu to necelé 4 roky. Novela vyšla v jeseni 1836. O niekoľko týždňov zahynul.

Kapitánova dcéra opisuje príbeh najväčšieho sedliackeho povstania vedeného Pugačovom za vlády cárovnej Kataríny II. Peter Andrejevič Griňov nám ako priamy rozprávač sprostredkováva udalosti uchované v jeho zápiskoch. Dielo má 14 kapitol a pred každou z nich je motto alebo pieseň. Určiť žánr tohto diela je náročné, vyskytujú sa v ňom prvky románu a aj novely. Osobne by som sa však priklonil k novele. Za hlavnú postavu môžeme považovať Griňova, Pugačova, či udalosť samotnú. Po prečítaní nasledujúcej pasáže som však Griňova začal vnímať ako hlavnú postavu a Švabrína zasa ako najzápornejšiu z celého diela:

*Prišiel rad na mňa. Smelo som pozeral na Pugačova, chystajúc sa opakovať odpoveď svojich veľkodušných druhov. Vtedy som na svoje nevyšlovné prekvapenie medzi vzbúreneckými staršinami zazrel Švabrína, ostrihaného po kozácky a oblečeného v kozáckom kaftane. Pristúpil k Pugačovovi a povedal mu do ucha niekoľko slov.
„Obesiť ho!“ povedal Pugačov a viac sa na mňa nepozrel. Hodili mi slučku na krk...*

PUŠKIN, A. S.: Kapitánova dcéra. 1836, vydanie z roku 1971, s. 73,74

Dej sa odohráva v 18. storočí v Rusku. Andrej Petrovič Griňov zapísal svojho syna do Semionovského pluku ešte predtým, než sa vôbec narodil. Peter bol zverený do opatery Saveljičovi, oddanému nevoľníkovi. V sedemnástich rokoch ho otec posielal do Belogorskej pevnosti spolu so sluhom. Cestou ich však zastihla silná metelica. Tu sa Griňov prvýkrát stretáva s vtedy ešte neznámym tulákom - Pugačovom. Ten im ponúka pomoc a za odmenu mu Griňov daruje svoj zajačí kožuch. Tento moment ovplyvňuje neskoršie Pugačevove rozhodnutia. V Belogorskej pevnosti sa Griňov zamiloval do dcéry tamojšieho kapitána Márie. No nebol sám. Belogorskú pevnosť začal obliehať nezastaviteľný Pugačov. Po jej dobytí začal nemilosrdne konať popravy, pri ktorých zomreli aj jej rodičia. Griňov mal však šťastie. Zachránil ho ten kožuch, ktorý mu kedysi daroval. Keď sa však dozvedel, že Švabrín sa chce oženiť s Máriou, vybral sa oslobodiť ju. V tomto momente „zlý“ Pugačov dostáva pod Puškinovým perom iné rozmery - pomôže Griňovovi vyslobiť Máriu a nechá ich spolu odísť k rodičom. Zvrat nastáva po obvinení Griňova. Ten je označený za Pugačovho špeha a je vyhnaný na Sibír. Mária však prišla cárovnej všetko vysvetliť. Tá Griňova prepustila.

Dielo ma zaujalo tým, že aj napriek tomu aké je staré, stále si z neho čitateľ môže niečo vziať k srdcu. Ako aj Gavlovič, tak aj Puškin sa tu dotýka morálnych hodnôt a otázky dobrých mravov terajšej spoločnosti. Prekvapením pre mňa je, že do rozsahovo tak malého diela dokázal vtesnať veľké množstvo silných momentov.